

Lustrum

Sollemnia aedificii a. D. MCMXI inaugurati

Separatum

Lustrum

Ménesi út 11–13.
Sollemnia aedificii a.D. MCMXI inaugurati

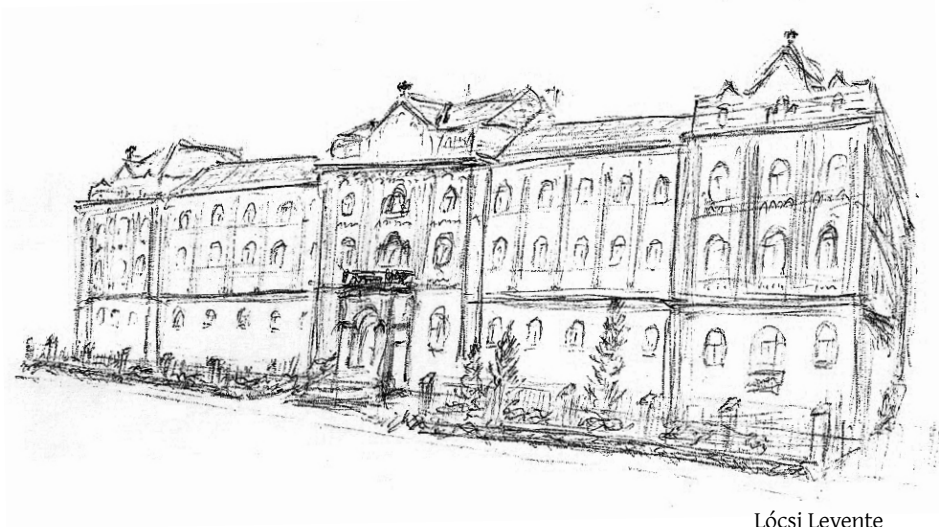
Ediderunt
László Horváth, Krisztina Laczkó, Károly Tóth,
et
András Péterffy (Appendix)

Typotex Kiadó–Eötvös Collegium
Budapest, 2011

Sumptibus NKA

nka
Nemzeti Kulturális Alap

© Auctores et compositores, 2011
ISBN 978 963 279 441 9

Lócsi Levente

Kapitány Adrienn

Az 1950-es évek a Kollégium történetében

(A diákszallóvá alakítástól a Kollégium újjászervezéséig)

Az Eötvös Collegium történetének tragikus pillanata jött el akkor, amikor 1950-ben a kommunista vezetés felszámolta.¹ A diktatórikus rendszerben sem a szellem szabadsága, sem a kritikai hozzáállás nem volt kívánatos, az oktatás szocialista reformja után az egyeseknek kiváltságokat biztosító elitképzésről pedig végképp szó sem lehetett. A Collegium épületét a Tanfolyamellátó Vállalat kezelésébe adták, amely diákszallót rendezett be benne. Az itt kialakított 20. számú diákszalló – a többihez hasonlóan – már nem az egyetemi oktatás kiegészítését helyezte előtérbe, egyszerűen csak arra volt hivatott, hogy az átalakuló felsőoktatásban a megnövekedett számú egyetemi ifjúság lakhatási szükségleteit kielégítse.² A diákszalló azonban a benne elhelyezett hallgatók számára a legalapvetőbb feltételeket sem tudta biztosítani, ugyanis a nagyjából 150 fő kényelmes elhelyezésére alkalmas épületben 400–450³

¹ E tanulmány a Registrator Collegiumtörténeti Kutatócsoport keretén belül végzett kutatás első eredményeit tartalmazza. Elsősorban levéltári források felhasználásával készült, az eredményeket átélő kollégisták visszaemlékezéseinek felhasználása az írott források segítségével alkotott képet tovább finomíthatja, újabb adalékokkal és szempontokkal gazdagíthatja majd. Szeretnék köszönetet mondani csoporttársaimnak és barátaimnak, Arató Györgynek, Locsmánci Dánielnek, Nagy Jánosnak és Pál Zoltánnak az anyaggyűjtésben nyújtott segítségért és hasznos tanácsaikért.

² A politika célja a felsőoktatásban részt vevő hallgatók szociális összetételének megváltoztatása és a munkás-paraszt hallgatók arányának és számának növelése volt. Ez az igény maga után vonta a kollégiumi férőhelyek számának növelését is. Szógi László (szerk.): *Az Eötvös Loránd Tudományegyetem története 1635–2002*. Budapest, ELTE Eötvös Kiadó, 2003, 334–338 (a 20. század második felére vonatkozó fejezet Borsodi Csaba munkája).

³ Tóth Gábor igazgató egy alkalommal 460 főt említ. Ez a számadat Marafkó László Tóth Gáborral készült interjújában hangzott el, bár nem derül ki, hogy pontosan melyik évre vonatkozik (véltetően az 1950-es évek első feléről van szó, ugyanis a Kollégium legnehezebb, 1950 és 1956 közötti időszakáról beszél, az évtized második felétől pedig már nem jellemző a 400 főnél magasabb

főt zsúfoltak össze.⁴ A szobákba emeletes ágyakat állítottak, a tanulószobákat megszüntették, és míg korábban négy emberre jutott egy háló- és egy tanulószoba, addig most egy lakosztályban olykor 16 ember élt. A lakóknak nem volt saját asztaluk és szekrényük sem. A zsúfoltságot fokozta, hogy a könyvtár átvételével a földszint egyik fele és az I. emeletnek a könyvtár által nem használt része is a Magyar Tudományos Akadémia kezelésébe került.⁵ A későbbiekben a Collegium épületéből akadémiai székházat szerettek volna létrehozni, azért, hogy beköltöztetik az épületbe az Akadémia teljes I. Osztályát. Ezért kérték az Oktatásügyi Minisztériumtól a teljes épület, majd később ennek megvalósulásáig az egész földszint átadását. Az Oktatásügyi Minisztérium azonban mindkét kérést elutasította.⁶

Ezek a viszonyok nemcsak a Nagyboldogasszony úti diákszállót jellemezték, hanem a főváros – és részben a vidék – összes diákszállójában fennálltak. Elszürkült a hallgatók kulturális élete is, legtöbbször csak aludni jártak a szállókba (tanulni a zsúfoltság és a tárgyi feltételek hiánya miatt egyébként sem lehetett). A diákszállók semmiféle szakmai programot sem nyújtottak, a zsúfoltság pedig egyre nőtt, általában különböző egyetemek hallgatóit helyezték el egy épületben.⁷ 1952-től azonban megindult egy mérsékelt reformfolyamat.⁸ A szállókat

létszám). MARAFKÓ László: Kézfogások (Régi-új Eötvös Kollégium). *Magyar Nemzet* 47. évf. (1984. október 25.) 251. sz., 6 (a továbbiakban: MARAFKÓ 1984).

⁴ TÓTH Gábor: Az Eötvös Kollégium 1957-től 1984-ig. In: NAGY József Zsigmond – SZIJÁRTÓ István (szerk.): *Tanulmányok az Eötvös Kollégium történetéből*. Budapest, Eötvös József Kollégium, 1989, 135.

⁵ 1950. október 1-jétől a könyvtár az Akadémia egyik osztályaként működött tovább, az első emeletre beköltözött az Irodalomtudományi Dokumentációs Központ és a Magyar Irodalomtörténeti Társaság. Az Irodalomtörténeti Intézet 1956. január 2-tól működött az épületben. MARKÓ Veronika: Eötvös József Collegium könyvtára – Irodalomtudományi Intézet Könyvtára. Egy sorsdöntő évtized története (1945–1955). *Magyar Könyvszemle*, 126. évf. (2010) 2. sz., 231–234 és lásd Markó Veronika tanulmányát ebben a kötetben.

⁶ A minisztérium a kérés visszautasítását azzal indokolta, hogy a Ménesi úti diákokotthon épülete eredetileg is kollégium céljára épült, továbbá az itt található könyvtár nagyszerű segítséget nyújt az egyetemi hallgatók tanulmányaihoz. Ezek mellett figyelembe vette azt is, hogy nem engedhet át férőhelyeket más intézményeknek, mivel így is zsúfoltság van a diákokotthonokban, így inkább arra lenne szükség, hogy a kollégisták elhelyezését lazítsák. Ráadásul a földszint több helyiségének átadása komolyan zavarná a diákokotthon életét, hiszen itt található az igazgatói iroda és magánlakás, a földszinti társalgó átengedésével pedig nem lehetne megakadályozni a vendégek bejárását a lakószintekre. Magyar Országos Levéltár (a továbbiakban: MOL) XIX-I-2-e Oktatásügyi Minisztérium. Sőtér István miniszterhelyettes iratai, 191/1956.

⁷ Ezt a folyamatot jól mutatják a néhány évvel később az Oktatásügyi Minisztériumhoz beérkezett jelentések. MOL XIX-I-2-d. Oktatásügyi Minisztérium. Orbán László miniszterhelyettes iratai, 182/1955, 1086/1955.

⁸ TÓTH Gábor: Az egyetemi és főiskolai kollégiumok szervezésének néhány kérdése. *Felsőoktatási Szemle* 11. évf. (1962) 3. sz., 169–175 (a továbbiakban: TÓTH 1962).

visszaadták az egyetemek, főiskolák kezelésébe. A legtöbb helyen igyekeztek pedagógiai vezetést meghonosítani, diákbizottságokat létrehozni, próbálkoztak a közösségi élet kialakításával. A diákszálló elnevezést diákotthonra cserélték. Ezek az intézkedések azonban a gyakorlaton nem sokat változtattak.

1952-ben így a 20. számú diákszálló is az egyetem kezelésébe került, elnevezése diákotthonra változott.⁹ 1955-ben a március 15-i ünnepség keretében a Ménesi úti diákotthon felvette az Eötvös József Kollégium nevet. Ez mutatta a kollégiumi hagyományokhoz való visszatérés vágyát, bár a diákbizottság eredetileg Eötvös Loránd nevének felvételére kért engedélyt.¹⁰ Pais Dezső már 1954-ben javasolta a Collegium visszaállítását, ebből is látszik, hogy a volt collegisták nem törődtek bele a Collegium megszüntetésébe.¹¹

A kollégium lakóinak életéről a fennmaradt források szűkszavúan számolnak be. Az 1955/56-os tanév első félévének munkaterve – a jelentős számú karbantartási és beruházási munka mellett – számos kulturális programot is tartalmazott: egy egészségügyi előadást, az otthon fiatal költőinek szerzői estjét, egy irodalmi ankétot, táncos klubestet, asztalitenisz-háziversenyt és egy hanglemezetet.¹² (Sajnos azt nem tudjuk megállapítani, hogy ezek közül mennyi valósult meg.) A zsúfoltság biztosan nem sokat enyhült, ebben a tanévben még mindig 365 fő lakott a Ménesi úti épületben.¹³

A diákotthon lakói térítési díjat fizettek, amelynek ára tartalmazta a lakhatást, az elemi infrastruktúra használatát, a takarítást, a fehérnemű mosását,

⁹ 1953-tól leggyakrabban Ménesi úti diákotthonként találkozunk vele a forrásokban. (1953-ban változtatták a Nagyboldogasszony út utcanévet újra Ménesi útra.)

¹⁰ Eötvös Collegium Mednyánszky Dénes Könyvtár és Levéltár (a továbbiakban: EJC MDL) 117. doboz, 219. dosszié. Gyimesi Pál igazgató és Herczegh István DB-titkár levele az ELTE rektorához, 1955. március 1.

¹¹ Pais Dezső az MDP Központi Vezetőségének a közoktatás helyzetéről és feladatairól szóló határozatával kapcsolatban feltett körkérdésre válaszolva, a határozat 7. pontját – amely a felsőoktatás színvonalának emeléséről és az ehhez szükséges tárgyi, személyi és tudományos feltételek biztosításáról szól – kiegészítve a következőket írta: „Napirendre kellene hozni az Eötvös-kollégium visszaállítását! Bőségesen meg tudnám okolni és sokan meg tudnák okolni mások is, miért. De itt csak egyet említek: a kegyelet ténye lehetne ez haladó hagyományunknak két olyan nagysága iránt, amilyen Eötvös József és Eötvös Loránd.” Egyetemi tanáraink az MDP Központi Vezetőségének határozatáról. *Felsőoktatási Szemle* 3. évf. (1954) 3. sz., 109. A határozat, amely az oktatáspolitikai eredményeiről és hibáiról szól, meghatározza a felsőoktatásban végrehajtandó feladatokat, ám a diákotthonok problémáiról nem ejt szót. Az MDP Központi Vezetőségének határozata a közoktatás helyzetéről és feladatairól. *Felsőoktatási Szemle* 3. évf. (1954) 2. sz., 49–55.

¹² EJC MDL 115. doboz, 215. dosszié. Az 1955/56-os tanév 1. félévének munkaterve, 1955. október 5.

¹³ EJC MDL 115. doboz, 215. dosszié. Az 1955/56-os tanév 1. félévének munkaterve, 1955. október 5. Gyimesi Pál igazgató a zsúfoltságot az épületben lakó gépész- és gyógypedagógus hallgatók kiköltöztetése árán vélte enyhíthetőnek.

a heti egyszeri fürdést, a tanulószoba, a társalgó és a betegszoba, valamint a diákotthonba járatott folyóiratok és napilapok használatát és a sportfelszerelés igénybevételét.¹⁴ A lakók használhatták a könyvtárat is, amelynek 1956. februártól csökkent a nyitvatartási ideje: 14–22 óráig állt az olvasók rendelkezésére (a korábbi 9–22 órás nyitva tartás helyett).¹⁵ Az 1957/58-as tanév kezdetétől az egyetem ideiglenesen egy könyvtáros gyakornoki állást biztosított a Kollégium számára, így egyórás ebédszünettel ugyan, de újra 9–22 óráig lehetett használni a könyvtárat.¹⁶

A diákotthonok általános problémáit látva 1955 nyarán a DISZ Központi Vezetősége az Oktatásügyi Minisztériummal közösen megkezdte egy új diákotthoni szervezeti szabályzat kidolgozását, decemberben pedig országos diákotthoni értekezleten vitatták meg a teendőket.¹⁷ E munka eredményeként elkészült egy útmutató a felsőoktatási diákotthonok nevelőmunkájához, valamint egy új szervezeti és működési szabályzat is. Előbbiben meghatározták a diákotthonok legfontosabb feladatait: a diákotthon nem lehet csak egyszerűen szálló, hanem segítenie kell az egyetemi munkát, a hallgatók jellemének és magatartásának fejlődését, továbbá közösségi kulturális programokat kell részükre biztosítania.¹⁸

Előtérbe került tehát az a szemlélet, hogy a diákotthonoknak nem elég csak szociális feladatokat ellátniuk, hanem nevelőmunkát is folytatniuk kell, az egyetemek és a DISZ egyre inkább a kollégiumi rendszerhez való visszatérésben láttak lehetőséget.¹⁹ A meginduló kollégiumi mozgalom a következő célokat tűzte maga elé: az alapvető szociális kérdések mihamarabbi megoldása mellett elég hely és

¹⁴ EJC MDL 115. doboz, 213. dosszié. A diákotthon szervezeti és működési szabályzata, 1955. február 15.

¹⁵ MOL XIX-I-2-e Oktatásügyi Minisztérium. Sötér István miniszterhelyettes iratai, 573/1956.

¹⁶ EJC MDL 117. doboz, 219. dosszié. Javaslat az Eötvös József Kollégium újbóli felállítására, 1957. szeptember 16.

¹⁷ Az egyetemi DISZ-munka feladatai (részlet Gosztönyi János elvtársnak [a DISZ KV titkára – K. A.] az egyetemi DISZ-vezetők tanfolyamán tartott előadásából. *Felsőoktatási Szemle* 4. évf. (1955) 7–8. sz., 301–302, GYETVAI András: Az egyetemi, főiskolai diákotthonok időszerű kérdéseihöz. *Felsőoktatási Szemle* 5. évf. (1956) 7–8. sz., 406–407 (a továbbiakban: GYETVAI 1956).

¹⁸ MOL XIX-I-2-d Oktatásügyi Minisztérium. Orbán László miniszterhelyettes iratai, 1086/1955. Útmutató az egyetemi és főiskolai diákotthonok nevelőmunkájához, 1955. október

¹⁹ TÓTH 1962, 171. Az Oktatásügyi Minisztérium még 1956 elején sem adta fel a diákotthonok megreformálására irányuló terveit, bár egyes esetekben elképzelhetőnek tartotta a kollégiumi rendszer felújítását, a diákotthonok nevelőmunkájának megjavítását tűzte ki legfőbb céljául. A felsőoktatási vezetők országos tanácskozásáról (részletek Erdey-Grúz Tibor oktatásügyi miniszter és Sötér István miniszterhelyettes referátumaiból). In: *Felsőoktatási Szemle*, 5. évf. (1956) 3. sz., 107. Az év második felében azonban már a minisztérium is egyértelműen a kollégiumi rendszer mellett foglalt állást (GYETVAI 1956, 406–410). Gyetvai felveti azt is, hogy a kollégiumok kialakításához az Eötvös Collegium és a NÉKOSZ tapasztalatait is meg kéne vizsgálni.

megfelelő életkörülmények biztosítása a lakóknak a tanuláshoz, könyvtár, tanulószoba létrehozása. A kollégiumnak önkormányzattal kell rendelkeznie, lakóit pedig közösséggé kell formálnia. A diákotthoni rendszerrel ellentétben a kollégium önálló nevelési és oktatási tevékenységet fejtene ki az egyetemi munkával összhangban: fakultatív órákat és nyelvórákat biztosítana lakóinak.²⁰ A kollégiumi rendszerre való áttérést azonban az anyagiak hiánya akadályozta.²¹

A kollégiumi mozgalom megindulásával újra felértékelődtek az Eötvös Kollégium és a NÉKOSZ hagyományai. A Magyar Dolgozók Pártja Politikai Bizottságának 1956. szeptember 14-i határozata rehabilitálta a népi kollégiumi mozgalmat,²² elismerve, hogy – hibái ellenére is – pozitív szerepet játszott a szocialista értelmiség nevelésében.²³ A közösségi nevelés megjavítása érdekében szükségesnek tartja a diákotthonok kollégiumokká alakítását, ehhez meg kell vizsgálni a népi kollégiumi mozgalom és az Eötvös Kollégium tapasztalatait. Mivel a diákotthonok nem adtak lehetőséget a szakmai munkára és a hiányzó általános műveltség pótlására, a munkás-paraszt származású hallgatók – a eredményekkel ellentétben – képtelenek voltak behozni a származásukból adódó hátrányokat. Ennek a helyzetnek a megszüntetésére tehát a szocialista tudományos élet utánpótlása szempontjából is különösen nagy szükség volt. A DISZ és az Oktatásügyi Minisztérium újult erővel látott újra munkához, a nemrég bevezetett diákotthoni szervezeti és működési szabályzat helyett a kollégiumi szabályozás kidolgozásához.

A kollégiumi mozgalom kezdeteikor azonban kizárólag a diákotthonok kollégiumokká alakításáról esett szó, az Eötvös Kollégium szempontjából oly fontos szakkollégiumi képzéssel ekkor még nem foglalkoztak. A későbbiekben általános és szakkollégiumokat különböztetnek meg – ez utóbbiak magasabb szintű oktatói és nevelőmunka révén nyújtanának többet az általános kollégiumoknál. A tervezetek az általános kollégiumok létrehozásával foglalkoztak részletesen, ugyanis a diákotthonok mindegyikét általános kollégiummá kívánták szervezni. A szakkollégiumok kialakítását egyelőre még az általános kollégiumoktól nem

²⁰ GYETVAI 1956, 408–409.

²¹ EJC MDL 117. doboz, 219. dosszié. Részlet az ELTE Rektori Tanácsának 1956. szeptember 14-én tartott ülésének határozataiból, 1956. szeptember 18.

²² A PB lépését a DISZ KV előterjesztése előzte meg, az év során ugyanis a DISZ jelentős mértékben átértékelte a NÉKOSZ szerepét. Már a DISZ KV május 21–23-i ülése rámutatott a népi kollégiumok pozitív szerepére, valamint az 1948-as NÉKOSZ-bírálat nem helytálló tétéleire. Ráadásul a NÉKOSZ megalakulásának 10. évfordulója kapcsán a kollégiumok pozitív szerepe széles körű nyilvánosságot is kapott. LADÁNYI Andor: *Felsőoktatási politika 1949–1958*. Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1986, 149.

²³ IZSÁK Lajos (szerk.): *A Magyar Dolgozók Pártja határozatai 1948–1956*. Budapest, 1998, 466–467.

külön szervezeti keretek közt, és csak kísérleti jelleggel képzelték el, így a tervezetekben nem is részletezték.

Egy 1956-os oktatásügyi minisztériumi tervezet²⁴ összegzi a kollégiumi rendszer kialakításához szükséges feladatokat. Eszerint a DISZ és a minisztérium kijelölése alapján, kollégiumi nevelésben jártas személyekből egy bizottságot kell felállítani, amely feldolgozza a kollégiumi nevelés irodalmát, a NÉKOSZ és az Eötvös Kollégium tapasztalatait is felhasználva elkészíti az új kollégiumok nevelési, szervezeti alapelveit, javaslatát az egyetemek megvitathatnák, majd egy országos kollégiumi értekezlet, végül a Felsőoktatási Tanács elé terjesztenék. Eközben széles körű sajtóvitára kerülne sor különböző napilapok és folyóiratok hasábjain. A terv egyebek mellett elképzeltetőknek látta egy Eötvös Collegiumhoz hasonló kollégium felállítását Szegeden, esetleg Budapesten is (!), volt Eötvös- és NÉKOSZ-kollégisták találkozóit, beszélgetéseit, amelyeken a diákotthonok lakói is részt vehetnének a kollégiumi élet megismertetése céljából. A kollégiumi neveléssel foglalkozó cikkekből gyűjteményes kötet elkészítését tervezi, az Eötvös Kollégium és a NÉKOSZ-kollégiumok életét bemutató fényképekből albumokat lehetne készíteni.

1956. szeptember 26-án a Történettudományi Kar tanácsulása a kari munkaterv megvitatása során tárgyalt a kollégiumok ügyéről is.²⁵ A tanács egyetértett abban, hogy a kollégiumok kérdése az egyik legfontosabb megoldásra váró feladat, az elsődleges cél a hallgatóság tömegesen jelentkező lakhatási problémáinak megszüntetése. Az ülésen említést tesznek olyan tervekről, amelyek a többi kollégistával egy épületben lakó „kiemelt kollégistáknak” jobb lakhatási körülményeket biztosítanak. Bár általában helyeselték az „elit” kiválasztását, hibának vélték ezek közös épületbe helyezését az általános kollégistákkal. Ugyanakkor a külön épületben való elhelyezést is hibásnak minősítették, mivel a céljuk nem az elkülönítés lett volna. A jelenlévők között volt Eötvös collegistákat is találunk, Sinkovics Istvánt és Szigeti Józsefet, mindketten a diákotthoni rendszer átalakításának szükségessége mellett foglaltak állást. Ez alkalommal azonban nem tudtak döntést hozni a kollégiumok kérdésében, így a következő tanácsülésre halasztották a kérdést, ám az októberi forradalmi események miatt erre már nem került sor.

Ebben a kollégiumi mozgalomban fontos szerepet kell tulajdonítanunk két volt Eötvös collegista, Sótér István és Kosáry Domokos cikkeinek, akik a megéltékű mozgalmat kihasználva az Eötvös Kollégium újbóli felállítása mellett érveltek.

²⁴ MOL XIX-I-2-e Oktatásügyi Minisztérium. Sótér István miniszterhelyettes iratai. 898/1956.

²⁵ ELTE Egyetemi Levéltár (a továbbiakban: ELTE Lt.) Történettudományi Kar, kari tanácsulási jegyzőkönyvek 1956/57-es tanév. Az 1956. szeptember 26-án tartott kari tanácsulás jegyzőkönyve.

Sóter István, 1956. július 22-én a *Szabad Nép*ben megjelent cikkében rámutat arra, hogy az Eötvös Kollégium olyan lehetőséget adott a tudományos képzésre, amelyet a szocialista társadalom sem nélkülözhet.²⁶ Ezért a kollégiumokká alakított diákokthonok mellett létre kell hozni néhány „minta-kollégiumot” vagy „Eötvös-típusú kollégiumot”, amelyekben magasabb szintű tudományos munkára nyílna lehetőség, emellett pedig hallgatóik – a régi Collegium elzárkózását kerülve – követendő mintául szolgálnának a többi egyetemi hallgató számára. Kosáry, szintén a *Szabad Nép*ben megjelent cikkében, a régi Collegiumnak azokat a jellemzőit elemzi, amelyek a diákokthonok megreformálását célzó tervezetek kiemelten fontos pontjai voltak: az eredményes nevelőmunkát, a speciális szemináriumokat, a közösségi programokat, a hallgatók bizonyos fokú önkormányzatát (utalva itt a népgyűlésekre, a családapagyűlésekre és a választott tisztviselőkre).²⁷ Felveti a volt tagok szövetségének újjáalakítását is, amelynek szerepet szán a régi hagyományok újraértelmezésében és alkalmazhatóvá tételében.

A régi collegista gárda tagjai mellett megjelent egy-két olyan homo novus is – itt ki kell emelnünk Tóth Gábor igazgató személyét –, akik az új politikai helyzetben, röviddel a régi Collegium bezárása után, már 1955 előtt megkezdték az újjászervezés előkészítését. Saját visszaemlékezéséből tudjuk, hogy „a második alapító”, Tóth Gábor, aki hivatalosan csak 1956 nyarán került a Kollégium élére, már 1954 óta biztosan foglalkozott az intézménnyel.²⁸ A Collegium levéltári forrásai alapján azonban csak 1957-től kezdődően tudjuk követni szervezőmunkáját. Az azonban biztos, hogy az új igazgató nem sajnálta az időt és a fáradságot arra, hogy a Collegium múltjával kapcsolatban tájékozódjon, olvasta a Collegiumról szóló irodalmat, és volt collegistákkal is felvette a kapcsolatot. A Collegium feltámasztását ugyan nem támogatták mindannyian, de voltak, akik kiálltak mellette: itt mindenekelőtt Sóter István szerepét kell kiemelnünk, aki Tóth Gáborral személyes kapcsolatban állva, 1956-ban oktatási miniszterhelyettesként elindította őt ezen az úton, és segítette tervei megvalósításában.

Tóth Gábor 1957 szeptemberében készítette el a Kollégium újjászervezésének tervét.²⁹ A javaslat bevezetése hangsúlyozza, hogy az újonnan felállítandó intézmény a régi Collegium haladó hagyományainak átvételével kezdi majd

²⁶ SÓTÉR István: A kollégiumokról. *Szabad Nép* 14. évf. (1956. július 22.) 203. sz., 4.

²⁷ KOSÁRY Domokos: Az Eötvös Kollégiumról. *Szabad Nép* 14. évf. (1956. október 21.) 293. sz., 4.

²⁸ Erről az időszakról levéltári források nem állnak a rendelkezésünkre, Tóth Gábor is csak annyit említ meg: „Én már 1954 őszén itt voltam, mert az akkori igazgatót elszóltították egy időre, de valójában 1956 nyarán kerültem a kollégium élére” (MARAFOK 1984, 6).

²⁹ Mivel a tervezeten ceruzás felirat jelzi, hogy ez a második terv, feltételezhetjük egy ettől valamelyest eltérő, ám a Collegium levéltári anyagában nem található eredeti terv létét. EJC MDL 117. doboz, 219. dosszié. Javaslat az Eötvös József Kollégium újbóli felállítására, 1957. szeptember 16.

meg működését, ám számos tekintetben különbözik tőle. A Kollégium arra nyújtana lehetőséget, hogy az egyetem mindhárom karának legtehetségesebb munkás-paraszt származású hallgatói szakmailag és politikailag egyaránt színvonalasabb képzettséget szerezhessenek. A Kollégiumba felveendő munkás-paraszt származású fiatalok arányát 70%-ban határozták meg. Újdonság volt, és a fennálló helyzetben elkerülhetetlen, hogy a Kollégium politikai nevelésre is vállalkozzon. Hasonlóan változást jelentett az is, hogy női hallgatók is felvételt nyerhettek az intézetbe. A hallgatók tervezett maximális létszámát Tóth Gábor 220 főben jelölte meg (150 férfi és 70 női hallgató), ez évfolyamonként 44 főt jelent. A Kollégiumot, amely eddig önálló intézmény volt, most az egyetem rektorának rendelték alá, az igazgató mellett pedig Tanácsadó Testület irányította.³⁰ A Kollégiumban oktató tanárok nem képeztek önálló tanári kart, mint korábban, hanem az egyetem oktatói közül, megbízás alapján kerültek ki.

A Kollégiumot a tervezet szerint fokozatosan kell kiépíteni: az első (1957/58-as) tanévben a Bölcsészkar első és második évfolyamos hallgatóival indulna a képzés, majd a következő tanévekben fokozatosan kapcsolódnának be a következő évfolyamok. A Természettudományi és a Jogi Karról a második évtől (1958/59-es tanév) vennének fel hallgatókat, míg női hallgatók csak az 1959/60-as tanévtől kerülhetnének be. Az oktatás az 1957/58-as tanévben megindulhatna, az nyelvórákat, a szakkollégiumokat és a filozófiatörténet órákat a megbízott tanárok – ekkor még tiszteletdíj nélkül – már megtartanák.

A tervezet részletesen kitér a Kollégium tanulmányi és nevelőmunkájára. A hallgatóknak az egyetemen tanult orosz nyelv mellett még két idegen nyelv tanulását írja elő, amelyekből nyelvi vizsgát kell tenniük. Ezek mellett az első négy évben minden hallgatónak a szaktárgyainak megfelelő kollégiumi szemináriumokat kell látogatnia, amelyeket az 5. évben lélektani, logikai és pedagógiai szemináriumok váltanak fel. Ebben a programban feltűnik a tanárképzés régi eszményének modern változata. A politikai nevelés formái a filozófiatörténeti óra – amelyet a hallgatók minden évben kötelesek lesznek látogatni –, valamint a rendszeresen megrendezendő politikai ankétok, amelyekre vezető politikusokat hívnak meg.

A tervezet három bizalmas melléklete személyi kérdésekre és a könyvtár helyzetének rendezésére tér ki. Az épületben több olyan személy lakott, aki nem volt a Kollégium dolgozója, ezek az épület 12 szobáját elfoglalták (köztük volt Tomasz Jenő volt igazgató özvegye, valamint a régi Collegium könyvtárosa és tanára,

³⁰ A Tanácsadó Testület 9 tagja egyetemi tanár (a Bölcsészettudományi Karról 4, a Természettudomány Karról 3, a Jogtudományi Karról pedig 2), 7 fő pedig hivatalból lett volna tag (az oktatási rektorhelyettes, az egyetemi pártbizottság elnöke, az egyetemi KISZ-bizottság egyik oktató tagja, a három kar dékánhelyettese és a Kollégium igazgatója).

Kenéz Ernő). A kollégiummá alakítással megnövekvő helyigény megköveteli, hogy ezeket, valamint az Irodalomtörténeti Intézet elhelyezését felülvizsgálják. Tóth Gábor szerint legkésőbb 1959 nyarán más épületbe kellene költöztetni az Irodalomtörténeti Intézetet. Ekkor a könyvtár helyzetét is rendezni kell: a kollégiumi munka biztosításának érdekében vissza kell venni, ugyanis a könyvtár a Kollégium létkérdése, enélkül az Eötvös Kollégium elképzelhetetlen. A helyzet békés rendezése érdekében az intézet dolgozói továbbra is használhatnák a gyűjteményt. A könyvtár területét az egész első emeletre ki kell terjeszteni, és pótolni kell az 1950 óta megjelent, de a könyvtárból még hiányzó köteteket, valamint ki kell egészíteni a természettudományos anyagot, és meg kell teremteni a jogi részleget. Tóth Gábor a tervezet egy másik mellékletében javaslatot tett a Tanácsadó Testület bölcsészkar oktató tagjai, a szakvezető tanárok, valamint a nevelőtanár személyére is, ezek nagyrészt a régi Collegium diákjai és tanárai közül kerültek volna ki (a Tanácsadó Testület tagjai mind,³¹ a szakvezető tanárok 4 kivételével szintén mind Eötvös collegisták voltak).

1957. október 11-én az ELTE Rektori Tanácsa tárgyalta Tóth Gábor tervezetét.³² A Tanács összességében véve egyetértett a javaslattal, ám több kérdést illetően vita alakult ki a résztvevők között. Többen kevesellték a természettudományos hallgatók létszamarányát. Ezt Tóth Gábor a természettudományos könyvtár hiányosságaiával és az egyetemi képzés gyakorlati jellegével magyarázta, amelyre a Kollégium nem tud megfelelő lehetőséget nyújtani. Lengyel Sándor a gyakorlati – politikai gazdaságtani, közgazdaság-tudományi és üzemgazdaság-tani – képzés felvételét javasolta a Kollégium programjába. Ugyanakkor ő volt az egyetlen, aki a Kollégium feladatai között a vezetőkáder-képzés mellett megemlítette a tudományos utánpótlás képzésének fontosságát is. További vita támadt arról, hogy felvehessen-e a Kollégium elsőéveseket is, vagy csak másodévesekből válogasson. Kifejezetten fontosnak tartották azt is, hogy a kollégisták a többi egyetemistától ne szigetelődjenek el, hanem tanulmányi és szervezési munkájukkal élen járva váljanak példaképükké. Szó esett a gazdasági és szervezeti kérdésekről is: a Kollégiumot lehetőleg ne vegyék bele az egyetem költségvetésébe, legyen gazdaságilag önálló, ám mégis az egyetem része.

A szakkollégium munkája végül nem indulhatott meg a tervezett időpontban, hanem csak a következő, 1958/59-es tanévben. Közben az eredeti tervezetet a Rektori Tanácsban elhangzottak alapján átirták.³³ Leszállították

³¹ Ligeti Lajos, Sótér István, Gyergyai Albert és Sinkovics István

³² Az ülés jegyzőkönyvének másolata megtalálható a Kollégium levéltári anyagában. EJC MDL 117. doboz, 219. dosszié.

³³ EJC MDL 117. doboz, 219. dosszié. Javaslat az Eötvös József Kollégium újbóli felállítására (2. javaslat), 1958. június 3.

a hallgatók létszámát is: a férfi hallgatókét 100 főre, a nőkéét 50 főre. Megváltozott a karok hallgatóinak aránya is: a hallgatók 40%-a bölcsész, 30-30%-a a Természettudományi és a Jogi Kar hallgatója lenne. Az új tervezetben megjelenik a KISZ szerveként működő diákbizottság, valamint a KISZ-tervezetekkel összhangban az alapközösségek – a hagyományoknak megfelelően családok – létrehozásának gondolata. Szabályozza a kollégiumi gyűlésnek mint a Kollégium önkormányzatiságáért felelős szervnek és a gondnoknak a feladatait. Máshogy határozza meg a tervezet a felvétel módját is: a Kollégiumba való felvétel az egyetemi tanulmányok befejezéséig (de legfeljebb 5 évig) tart, a tagság fenntartásáról minden tanév végén továbbra is értekezleten döntenek. A felvételi vizsga – a régi hagyományoknak megfelelően – három napig tart, a megüresedett kollégiumi helyekre pályázóknak viszont nem kellene részt venniük a felvételin, az ő esetükben a jó tanulmányi eredmény és magatartás lenne a döntő. Tóth Gábor javaslatot tett az Eötvös Kollégium felállítását intéző bizottság tagjaira is.

A diákotthonok kollégiummá fejlesztésében az 1958/59. tanév jelentette a fordulópontot. Ekkor jelent meg az MSZMP művelődéspolitikai elvei közt az, hogy a diákotthonokat kollégiumokká kell fejleszteni,³⁴ a Művelődési Minisztérium és a KISZ Központi Bizottsága is ekkor fogalmazta meg erre vonatkozó irányelveit.³⁵

Tóth Gábor tervezetét az ELTE Rektori Tanácsa³⁶ támogatta, így a kollégiumok új szervezeti szabályzatába bekerült, hogy a Ménesi úti Kollégiumban 1958 őszén kísérleti jelleggel, 12–15 fős létszámmal férfi-bölcsészszakkollégiumot kell létrehozni az általános kollégium keretein belül.³⁷ Ennek az épületnek voltak ugyanis a legmegfelelőbbek az adottságai a nagyszerű könyvtár és a félévészados

³⁴ „A szocialista szellemű nevelés szempontjából nagy jelentősége van annak is, hogy a diákotthonok életét tartalmasabbá, kulturáltabbá, vonzóbbá tegyünk. Ezért a diákotthonokat az értékes pedagógiai hagyományok felhasználása, valamint a tárgyi feltételek fokozatos megteremtése útján kollégiumokká kell fejleszteniünk.” Az MSZMP művelődési politikájának irányelvei. *Társadalmi Szemle* 13. évf. (1958). 7–8. sz., 141.

³⁵ TÓTH 1962, 172.

³⁶ Vitára adott azonban okot, hogy helyes-e a szakkollégium felállítása a kollégiumi rendszer teljes kiépülése előtt. Egyesek úgy vélték, hogy amíg a kollégiumi rendszer nem működik megfelelően, addig ezek feladatait a szakkollégiumoknak – vagyis kezdetben az elsőként megalakult Eötvös Kollégiumnak egyedül – kell ellátniuk, míg mások, így Tóth Gábor is, a szakkollégiumi képzés fontossága mellett álltak ki. ELTE Lt. Az ELTE Rektori Tanácsának ülései, az 1958. szeptember 26-i ülés jegyzőkönyve.

³⁷ Elszigetelt ellenállás a Kollégium létrehozásával szemben azonban még ekkor is volt. A Rektori Tanács 1958. szeptember 26-i ülésén Barabás Alice továbbra is a Kollégiumnak az ellentéteket fokozó, arisztokratikus jellegét hangsúlyozta, úgy véelve, hogy a szakkollégiumok feladatait az egyetemek is képesek ellátni. A Tanács többi tagja azonban kiállt a Kollégium mellett. ELTE Lt. Az ELTE Rektori Tanácsának ülései, az 1958. szeptember 26-i ülés jegyzőkönyve.

hagyományok révén.³⁸ Így 1958 októberében – az általános kollégium mellett működő – szakkollégiumi csoport is létrejött 12 önként jelentkező, tehetséges bölcsész kollégista kiválasztásával (közülük kettő harmadéves, tíz másodéves volt).³⁹ A szakkollégium működését a Művelődésügyi Minisztérium 1959. április 10-én ideiglenes jelleggel jóváhagyta.⁴⁰

A szakkollégistáknak egyetemi szakpárjuk egyikéből kellett kollégiumi szemináriumot végezniük, kötelező volt egy idegen nyelvet a Kollégiumban tanulniuk, filozófiatörténeti órán és a politikai ankétokon részt venniük. A nagyobb kötelezettségekkel előnyök is jártak, őket nem négyágyas, hanem háromágyas szobákban helyezték el. A zsúfoltságot így jelentősen csökkentették. Ekkor 190 hallgató lakott az épületben, ebből 11 külföldi ösztöndíjas diák volt, a magyar hallgatók kivétel nélkül a Bölcsészettudományi Karra jártak.⁴¹ A szakkollégista hallgatók mindegyike saját asztalt kapott, míg az általános kollégisták ketten használtak egy asztalt.

A kollégiumok új, 1958-as szervezeti és működési szabályzata már külön tárgyalta az általános- és a szakkollégiumok működési kereteit. A szakkollégium élére Kollégiumi Igazgató Tanácsot állított, az irányítás pedig az igazgató feladata lett. Előírta szakvezető tanárok megbízását, a kötelező és fakultatív szemináriumokat, az ideológiai oktatást, valamint a nyelvórák mennyiségét. Ezek gyakorlati megvalósulásáról Tóth Gábornak az 1958/59-es tanévről készített jelentése számol be.⁴² A Kollégium irányítására azonban nem Igazgató Tanácsot hoztak létre, hanem egy Intézőbizottságot, amely öt taggal működött (Sötér István, Kardos László, Oroszlán Zoltán, Gyergyai Albert és Tóth Gábor). Az oktatási és nevelési ügyeket az igazgató, Tóth Gábor vezette, ebben segítségére voltak a nevelőtanárok (az első évben Gordos István és Süpek Ottó). Tíz megbízott oktató tartott különféle órákat az első félévben.⁴³ A szakkollégiumnak

³⁸ EJC MDL 115. doboz, 213. dosszié. A kollégiumok szervezeti és működési szabályzata, 1958. szeptember 24.

³⁹ Az ELTE Rektori Tanácsának határozata értelmében a szakkollégium 1958. október 17-től működött. EJC MDL 121. doboz, 226. dosszié. Jelentés az Eötvös József Kollégium (szakkollégium) 1958/59. évi munkájáról, 1959. május 23.

⁴⁰ EJC MDL 121. doboz 226. dosszié. Előterjesztés az Eötvös József Kollégium (szakkollégium) helyzetének rendezése tárgyában [1959],

⁴¹ EJC MDL 117. doboz, 219. dosszié. Jelentés az Eötvös József Kollégium helyzetéről. 1958/59-es tanév I. félév, 1958. december 3.

⁴² EJC MDL 121. doboz, 226. dosszié. Jelentés az Eötvös József Kollégium (szakkollégium) 1958/59. évi munkájáról, 1959. május 23.

⁴³ Waldapfel József (magyar irodalom), Gyergyai Albert (francia irodalom), Trencsényi-Waldapfel Imre és Maróti Egon (latin filológia), Nyíró Lajos (orosz irodalom), Mátrai László (filozófiatörténet), Sallay Géza (olasz nyelv), Mádl Antal (német nyelv), András László (angol nyelv), Süpek Ottó

nem volt külön diákbizottsága, kezdetben egy, majd több tag képviselte a szakkollégistákat a közös, kollégiumi diákbizottságban. A szervezeti szabályzatnak megfelelően szobánként szobaközösségeket hoztak létre, a szakkollégisták 4 szobaközössége pedig egy kollégiumi csoportot alkotott.

A szakkollégisták tanulmányi munkáját kollégiumi szemináriumok és a könyvtár segítették. Egyik szaktárgyukból egyheti kétórás szeminárium, egy modern nyelvből pedig egy 3 órás szeminárium látogatása volt számukra kötelező, valamint heti egy órában filozófiatörténetet is kellett hallgatniuk. A felvett hallgatók sikeresen zárták az első évet, a szakkollégisták átlaga 4,75 lett (a teljes kollégiumé 4,13).⁴⁴

Megélénkült a Kollégium kulturális élete is, a változás meglátszik a diákbizottság első féléves programtervezetén is, amelyben kijelentik, hogy céljuk egy olyan program összeállítása, „mely minden mozzanatában önmagán hordja a kollégium-jelleg bélyegét”.⁴⁵ A tervezett programok közül több ugyan nem valósult meg, mégis színes rendezvények közül választhattak a kollégisták.⁴⁶ A kínai cserediákok rendezésében kínai estet tartottak, ahol a kínai kultúrával ismerkedtek, sor került két politikai ankétára, egy szerzői estre, amelyen a kollégisták saját irodalmi alkotásaikat mutatták be, fotókiállítást rendeztek, valamint nem maradhatott el a hagyományos őszi bál sem. Öt-öt jutalombérletet osztottak szét a hallgatók között az Egyetemi Színpad és az Erkel Színház előadásaira, a legjobban teljesítő és legjobb magatartású szobáknak pedig rádiókat kölcsönöztek. Az 1958/59-es tanév első félévében a Bölcsészkar 32 oktatója látogatta meg a Kollégiumot különböző alkalmakkor.

Az 1950-es évek elején egy ideig úgy tűnt tehát, hogy az Eötvös Collegium története véget ért: az épület falai között működő egyedülálló oktatási intézményt diákszállóvá degradálták. A Collegium szellemisége azonban továbbélt, a volt collegisták továbbörökítették, és az új oktatáspolitikai is belátta, hogy a Collegium által megtestesített nevelési eszményre szükség van. Ez azonban nem lett volna elég, ha nem egy olyan céltudatos igazgató került volna az élére, mint Tóth Gábor, aki a politika, az egyetem és a személyes kapcsolataival által kínált

(francia nyelv) EJC MDL 121. doboz, 227. dosszié. Tóth Gábor levele az Eötvös József Kollégium Intézőbizottság elnökének. 1958. október 10.

⁴⁴ EJC MDL 121. doboz, 226. dosszié. Jelentés az Eötvös József Kollégium (szakkollégium) 1958/59. évi munkájáról. 1959. május 23., valamint EJC MDL 121. doboz, 226. dosszié. A Ménesi úti általános kollégium és az Eötvös József Kollégium (szakkollégium) munkaterve. 1959. március 14.

⁴⁵ EJC MDL 115. doboz, 215. dosszié. A diákbizottság munkaterve az 1958/59-es tanév I. félévében. 1958. október 7.

⁴⁶ EJC MDL 117. doboz, 219. dosszié. Jelentés az Eötvös József Kollégium helyzetéről. 1958/59-es tanév I. félév. 1958. december 3.

lehetőségeket felismerte és kihasználta annak érdekében, hogy a Collegium e viszontagságokkal teli időszak után folytathassa megkezdett munkáját. Az, hogy a régi alapokra építkezve sikerült feltámasztani a Collegiumot, azt mutatja, hogy eszméje kiállta az idő próbáját.

Tartalomjegyzék

<i>Laudationes externorum</i>	9
René Roudaut	11
François Laquièze	14
Monique Canto-Sperber	15
Salvatore Ettore	16
Andrea Ferrara	18
Chiara Faraggiana di Sarzana	21
P. J. Rhodes	23
Herwig Maehler	24
Chris Carey	26
Mike Edwards	28
Shawn Gillen	29
Nikolaus Hamm	32
Elisabeth Kornfeind	34
Leonore Peer	36
Christian Gastgeber	38
Hermann Harrauer	42
Herbert Bannert	45
Jana Grusková	46
Christine Glaßner	47
August Stahl	48
Javier Pérez Bazo	50
Alicia Gómez-Navarro	52
 <i>Laudationes Hungarorum</i>	 57
Réthy Miklós	59
Hoffmann Rózsa	61
Dux László	65
Mezey Barna	67
Szepessy Tibor	70
Hiller István	73
Keszei Ernő	74
Dezső Tamás	76
Kozma László	77

Soós Anna	79
Pintér Károly	82
Kátai Zoltán	84
Körmendy Mariann	85
Karsai György.....	87
Kincses János	90
<i>Rectores</i>	93
Conspectus	95
Gerevich Tibor: Az Eötvös Collegium története – Bartoniek Géza (1854–1930)	96
Kiss Jenő: Gombocz Zoltán életéről és munkásságáról	103
Markó Veronika: Szabó Miklós	113
Nagy János: Keresztury Dezső	126
Pál Zoltán: Lutter Tibor	132
Szijártó István: A világra nyitott ablak	136
Vekerdy József	145
Bertényi Iván: Igazgatói működésem az Eötvös József Collegiumban (1993–1996)	147
Bollók János.....	149
Takács László	154
<i>Historica • Res gestae</i>	161
Gángó Gábor: Eötvös József és barátai egyetemi éveiről, különös tekintettel a politikatudományi képzésre	163
Garai Imre: A magyar középiskolai tanári szakma kialakulása	176
Tóth Magdolna: „A budai parti ígéretföldje”	203
Kovácsik Antal: Az Eötvös Collegium Ménesi úti épületének felavatása a korabeli sajtó tükrében	211
Markó Veronika: Hogyan lett az Eötvös József Collegium könyvtárából az Irodalomtudományi Intézet Eötvös Könyvtára?	220
Szójka Emese: Fülep Lajos néprajzi gyűjteménye	236
Kucsman Árpád: Kémikusok a régi Eötvös Collegiumban	272
Győri Róbert: A múlttal való tudományos leszámolás – Eötvös collegista geográfusok az 1950-es években	288
Czifrusz Márton: Helyek és pozíciók újraírása – Wallner Ernő, Lettrich Edit és a hazai szociálgeográfiai iskola viszonya Mendöl Tibor örökségéhez	312
Tóth Károly: Művészettörténészek az Eötvös Collegiumban (1896–1950)	328
Ritoók Zsigmond: Klasszika-filológia az Eötvös Collegiumban	345
Kucsman Árpád – Liptay György: Eötvös-kollégisták a Fasori Gimnázium tanári karában	348
Kapitány Adrienn: Az 1950-es évek a Kollégium történetében	365

Marafkó László: Nagyhatalmak ugratása, avagy groteszk lapok az Eötvös Kollégium félmúltjából	378
Dénes Iván Zoltán: Diákmozgalom Budapesten 1969-ben	383
Bakos István: Emlékeim a kollégista Kilencekről	401
ifj. Arató György: „Szabadság a jelszavunk” Március 15-e az Eötvös Kollégiumban, 1955–1984	410
Szabics Imre: Az Eötvös József Collegium és az École Normale Supérieure	419
Nemes Tibor: Az Eötvös Collegium és az École Normale Supérieure közötti közvetlen kapcsolatok újraélesztése a 80-as években	428
Bubnó Hedvig: Összefoglaló a collegiumi spanyol nyelvoktatásról, 1992–2010	432
<i>Historica • Magistri</i>	435
Korompay H. János: Horváth János és az Eötvös Collegium	437
Móser Zoltán: Ha a szellem napvilága ragyog	456
Farkas Zoltán et alii: Czebe Gyula élete dokumentumokban	463
Szakály Sándor: Szurmay Lajos, tábornok az Eötvös Collegiumból	553
Szávai János: Gyergyai Albert és az Eötvös Collegium	563
Ress Imre: Hugo Kleinmayr és a germanisztikai oktatás megalapozása az Eötvös Collegiumban	570
Kiss Jenő: Zsirai Miklós	579
Keszthelyi Lajos: Bay Zoltán	596
Pál Zoltán: Keresztury Dezső igazgatósága az állambiztonsági megfigyelések tükrében	599
Keszthelyi Lajos: Faragó Péter	612
Farkas Zoltán: Gyóni Mátyás	617
Papp István: Kettős ügynök – Nagy Péter, Szabó Dezső és az állambiztonság	625
Balogh Elemér: Szász Imre versus Brusznay Árpád	638
Bottyán Gergely: Antal László és a mai magyar nyelvtudomány	643
Dörnyei Sándor: Emlékezés Tomasz úrra	648
Ifj. Tomasz Jenő: Tomasz úr és az Eötvös Collegium	653
<i>Memorabilia</i>	683
„Felújítani azt, ami érdemes” – Beszélgetés Elekfi Lászlóval	685
Tóth Gábor: Az idő sodrában	709
Lekli Béla: Az Eötvös Kollégium az 1956 utáni években	836
Gereben Ferenc: Egyetemi évek (1962–1967)	838
Kósa László: Az Eötvös Kollégiumban éltem én is (1963–1967)	861
Bakos István: Az Eötvös Kollégium autonómiatörekvései és Baráti Körének megalakítása	889
Galántai Ambrus: Szubjektív történelem	899

Studia Germanica 923

Balázs Sára: "Freiwillig dient der Geist":

Germanistik in der Veranstaltungsreihe des Lustrum Saeculare Collegii 925

Eve-Marie Kallen: Dezső Keresztury als Kulturvermittler und Pädagoge

und das Eötvös-Collegium 928

August Stahl: „Schlussstück”. Rilkes Sicht und Deutung des Todes 944

Frank Baron: Die Entstehung des Faust-Mythos im 16. Jahrhundert 962

Christine Glaßner: Zur handschriftlichen Überlieferung der Visiones Georgii 967

András F. Balogh: Schlacht der Stereotype in der Vngrischen

Schlacht des Jacob Vogel 975

Ilona Feld-Knapp Cathedra Magistrorum – Lehrerforschung.

Lehrer-Denken und Lehrer-Wissen 982

Géza Horváth: Elmar Tophoven, der Begründer des Europäischen

Übersetzer-Kollegiums 997

Anita Czeglédy: „Schutzmarke: der Steg.”

Interkulturalitätin Márton Kalász' Lyrik 1006

Studia Slavica 1021

Katalin Kroó: Slawistik in der Veranstaltungsreihe

des Lustrum Saeculare Collegii 1023

Urs Heftrich: Lew Tolstoi und Anton Tschechow: Zum Doppeljubiläum 2010 1025

Bettina Kaibach: Raum für Nostalgie: Steppe und Prärie in Anton Čechovs Step'

und Willa Cathers My Ántonia 1032

Wolf Schmid: Eventfulness and Context 1052

Studia Classica 1065

Tamás Mészáros: Klassische Philologie in der Veranstaltungsreihe

des Lustrum Saeculare Collegii 1067

Mike Edwards: The Application of Criticism to Textual Criticism 1069

Herwig Maehler: Pindar und die Tyrannen 1076

P. J. Rhodes: The Erxadieis inscription 1084

Artes 1093

Teleki Pál, a Collegium kurátora (1920–1941) 1095

Epikus és komikus collegiumi enumeráció 1935-ből – Közreadja: Takács László 1100

Farkas Zsuzsa: Fotótörténeti adalékok az Eötvös Collegium archív fotóiról 1119

Süle Ágnes Katalin: Az Eötvös Collegium épülete 1137

Havas László: Hadrianus mint Pseudo-Alexandros? 1146

Sántháné Gedeon Mária: Kultúraközi kommunikáció: magyarságkép az angol mint lingua franca tükrében	1156
Csuday Csaba: Az irodalom: „negatívan élni”	1161
Szlukovényi Katalin: Kollégisták, költők, korszakok: szépirodalmi hagyományok az Eötvös Collegiumban	1165
<i>Membra et alumni</i>	1179
<i>Pro patria defuncti</i>	1211
Tartalomjegyzék	1215
Appendix – Mellékletek jegyzéke	1221

Kedves Olvasó!

Önre gondoltunk, amikor a könyv előkészítésén munkálkodtunk. Kapcsolatunkat szorosabbra fűzhetjük, ha belép a *TypoKlubba*, ahonnan értesülhet új kiadványainkról, akcióinkról, programjainkról, és amelyet a www.tygotex.hu címen érhet el. Honlapunkon megismerkedhet kínálatunkkal is, egyes könyveinknél pedig új fejezeteket, bibliográfiát, hivatkozásokat találhat, illetve az esetlegesen előforduló hibák jegyzékét is letöltheti.

Kiadványaink egy része e-könyvként (is) kapható:

www.interkonyv.hu

Észrevételeiket a velemeney@tygotex.hu e-mail címen várjuk.

Kiadja az Eötvös Collegium és a Typotex Kiadó, az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.

Felelős kiadó: dr. Horváth László – Votisky Zsuzsa

Tördelte: Vidumánszki László

A borítót tervezte: Tóth Norbert

Terjedelem: 85,6 (A/5) ív

Nyomta és kötötte: Séd Nyomda, Szekszárd

Felelős vezető: Katona Szilvia